

**Junák – svaz skautů a skautek ČR
Rozhodčí a smírčí rada Junáka**

NÁLEZ

ze dne 22. února 2010

RSRJ 1/2007

ve věci

**upřesnění dne zániku organizační jednotky a otázka jednání jménem rušené jednotky
(výklad čl. 25 a čl. 36 Stanov Junáka)**

účastníci:

- náčelní dívčího kmene ak. mal. Michala Rocmanová
- náčelník chlapeckého kmene Zdeněk Prančl
- starosta Junáka Ing. Josef Výprachtický
- Vyšší organizační jednotka Junáka – Junák - svaz skautů a skautek ČR, okres Kroměříž
jednající předsedkyní rady Magdalenou Vázlerovou.

Rozhodčí a smírčí rada Junáka rozhodla předsedou Mgr. Petrem Mikešem, místopředsedou RNDr. Tomášem Řehákem a členy Ing. Janem Stejskalem, PhD., JUDr. Adamem Borgulou, a Mgr. Petrem Pavlokem takto:

I. Právní rámec problematiky založení, vzniku, rozdělení, sloučení, zrušení a zániku organizačních jednotek Junáka je v souladu s platnou zákonnou úpravou dán v čl. 25 Stanov, podle něž je věcná úprava této problematiky svěřena vnitřnímu předpisu Junáka; vnitřním předpisem může být kterýkoliv akt, který je předpisem ve smyslu hlavy VII. Stanov.

II. Skutečnost, že v rozhodné době neexistoval obecný vnitřní předpis, nemá za následek nemožnost zrušení a zániku organizační jednotky; funkci vnitřního předpisu podle čl. 25 Stanov může v takovém případě plnit i rozhodnutí, a to i konkrétní rozhodnutí o zrušení organizační jednotky.

III. Ustanovení čl. 36 Stanov má význam toliko jako ustanovení určující, který orgán o zrušení organizační jednotky rozhoduje a kdo je právním nástupcem zaniklé jednotky. Orgány uvedené v čl. 36 Stanov jsou nadány výlučnou a nezávislou působností a pravomocí k rozhodnutí o zrušení organizační jednotky, tedy jiný orgán než orgány uvedené v čl. 36 nemůže rozhodnout o zrušení organizační jednotky, a to ani tehdy, pokud je v nějakém smyslu orgánem nadřazeným orgánu dle čl. 36, či pokud je orgánem rozhodujícím o opravném prostředku proti rozhodnutí o zrušení organizační jednotky.

IV. I u organizačních jednotek je třeba odlišovat jejich zrušení, tedy rozhodnutí o tom, že organizační jednotka má ukončit svou činnost a jejich zánik, tedy okamžik, kdy organizační jednotka přestane být subjektem práv a povinností. Zda k zániku organizační jednotky dochází samotným aktem zrušení organizační jednotky, anebo v návaznosti na takový akt až v důsledku jiné právní skutečnosti, vyplývá z vnitřního předpisu ve smyslu čl. 25 Stanov, a v jeho mezích též z rozhodnutí o zrušení organizační jednotky.

V. Pokud den zániku nevyplývá z vnitřního předpisu dle čl. 25 Stanov, je jeho stanovení předmětem výkladu rozhodnutí o zrušení a případného rozhodnutí o zániku organizační jednotky. K takovému výkladu je povolán v souladu s ust. čl. 51 Stanov orgán, který rozhodnutí přijal, nebo orgán, který k tomu byl zmocněn. Pokud takový orgán již neexistuje, přechází vždy právo a povinnost výkladu na jiný orgán; zpravidla v souladu s ustanovením čl. 36 Stanov na příslušný orgán právního nástupce rušené organizační jednotky.

VI. Při výkladu dle předchozího článku tohoto nálezu je třeba vycházet zejména z toho, že den zániku nastává

a) dnem výslovně určeným v aktu, jímž je rozhodnuto o zrušení organizační jednotky, jinak
b) dnem vynesení rozhodnutí o zániku (pokud v něm není určen jiný den) .
c) jinak dnem, který na základě rozhodnutí o zrušení určí svým rozhodnutím některý z obecných orgánů zakladatele organizační jednotky či rušené organizační jednotky, popř. osoba jimi ustanovená,
d) nelze-li určit den zániku některým z výše uvedených způsobů, je dnem zániku den vyplývající z jiného úkonu, z něž je vůle ohledně zániku a jeho data určitá.
Otázku dne zániku je však nezbytné vždy vyřešit tak, aby bylo možno jednoznačně zjistit, zda rušená organizační jednotka k libovolnému dni existovala či nikoliv.

VII. Pro posouzení platnosti a účinnosti rozhodnutí o zániku organizační jednotky - po dni zániku organizační jednotky - je rozhodující pouze
- zda mu předcházelo rozhodnutí o zrušení organizační jednotky podle čl. 36 Stanov
- zda takový úkon neměl vady, které by byly důvodem neplatnosti právního úkonu
- zda se nerozhodoval orgán či osoba, která zjevně neměla vůbec pravomoc o takové otázce rozhodovat.

VIII. Pokud dojde k zániku organizační jednotky, která sama je v postavení zakladatele ve vztahu k dalším organizačním jednotkám, tyto další jednotky nezanikají, nýbrž postavení zanikající organizační jednotky přechází na právního nástupce rušené organizační jednotky.

IX. Zánikem organizační jednotky přímo sdružující individuální členy, nezaniká členství jejích členů, neboť důvody zániku členství jsou v čl. 15 Stanov uvedeny taxativně. Povinnost vypořádat se s touto skutečností přechází zánikem organizační jednotky ve smyslu čl. 36 Stanov na právního nástupce zanikající organizační jednotky; pokud ke dni zániku členské otázky nejsou vyřešeny jinak, stávají se tito individuální členové členy právního nástupce zaniklé organizační jednotky.

Odůvodnění:

Dne 11.2.2007 obdržela RSRJ podnět vyšší organizační jednotky (VOJ) Junáka okres Kroměříž k zaujetí stanoviska RSRJ k následujícím otázkám:

- a) *Kdy je ukončeno členství v Junáku, pokud nezaplatím registraci jako jednotlivec např. moje poslední platba je z roku 2005? Dle mého názoru je to 31.12.2005 nebo až do 15.3.2006 (do data řádného ukončení registrace ZOJ pro rok 2006)?*
- b) *Kdy zaniká ZOJ, pokud neplní své povinnosti vůči zakládající ORJ a do kdy je povinna ukončit svou činnost? Může statutární orgán dále vystupovat za ZOJ po datu jejího zrušení, nebo je povinen toto již přenechat nadřízené OJ?*
- c) *Kdy zaniká ZOJ, pokud se neregistruje (žádný z jeho členů u ZOJ) a nezaplatí v roce 2005 registraci v termínu ukončení řádných registrací pro rok 2005? Do kdy pak může ještě vykonávat svou činnost a vystupovat za Junáka při jednání? Prosím, o pokud možné co nejpřesnější datum, pokud toto je z výkladu možné.*

Ad a)

[1] Ohledně prvé otázky považuje RSRJ za relativně jednoznačnou dikci Stanov (čl. 15 písm. b) a k této otázce se RSRJ podrobně již vyjadřovala ve svém nálezu 3/2002. Rozhodujícím je přitom uplynutí jednoho roku od termínu stanoveného vnitřním předpisem či rozhodnutím. Uplynutí tohoto jednoho roku je přitom třeba počítat v souladu s § 122 odst. 2 zák. č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, který zní:

Konec lhůty určené podle týdnů, měsíců nebo let připadá na den, který se pojmenováním nebo číslem shoduje se dnem, na který připadá událost, od níž lhůta počíná. Není-li takový den v posledním měsíci, připadne konec lhůty na jeho poslední den.

Rozhodující tedy bude den, který se svým označením shoduje se dnem, který byl o jeden rok předtím stanoven jako poslední den registrování se a zaplacení členského příspěvku. Pokud tedy došlo k poslední platbě při registraci v roce 2005, rozhodující bude kdy byl stanoven poslední termín pro registraci v roce 2006 a od tohoto

dne po uplynutí jednoho roku došlo k zániku členství těch osob, které se neregistrovali a nezaplatili členský poplatek, tedy až v roce 2007.

S ohledem na to, že tuto otázku považuje RSRJ za jednoznačnou, rozhodla se ohledně této otázky podnětu nevyhovět a řízení nezahájila.

Ad b) a c)

[2] Pokud jde o zrušení a zánik organizační jednotky Junáka (dále též "OJ" popř. "jednotka"), není ve Stanovách žádná opora pro závěr, že ke zrušení a zániku dochází samotnou skutečností, že jednotka či její členové plní nebo neplní své povinnosti vůči nadřízené jednotce. Stanovy rovněž neřeší otázku registrace či neregistrace jednotky a nelze nijak dovodit, že by existence již vzniklé jednotky byla vázána na skutečnost, zda jednotka splnila či nespĺnila svou registrační povinnost. Je tedy rozhodující, zda v souladu s platnou právní úpravou a v souladu se Stanovami, popř. dalšími předpisy Junáka, došlo ke zrušení a zániku organizační jednotky.

RSRJ si uvědomuje - a z některých případů je jí známo - že stanovení okamžiku zrušení a zániku může přinášet v praxi obtíže a může vyžadovat s ohledem na konkrétní okolnosti právní úvahu, a to i nikoliv zcela prostou. Rovněž si RSRJ je vědoma skutečnosti, že v minulosti - a to zejména v době před účinností Organizačního řádu a systemizace Junáka - došlo ke zrušení a zániku řady organizačních jednotek za různých okolností. V tomto směru RSRJ má zato, že při posuzování platnosti a účinků aktů zrušení a zániku organizačních jednotek je třeba - a podle úpravy Stanov je to i možné - akcentovat zásadu ochrany práv nabytých v dobré víře, ochranu práv třetích osob a ochranu pokojného stavu, pokud je dotčenými subjekty přijímán jako stav věcí řádný a po právu, a to i pokud by případně do úvahy pochybnost o formální bezchybnosti takových aktů.

RSRJ proto rozhodla v této části podnětu částečně vyhovět a řízení o výkladu Stanov ohledně naznačených otázek zahájila.

Ústní jednání

RSRJ nepovažovala nařízení ústního jednání za potřebné pro další objasnění věci. S ohledem na to požádala účastníky řízení, aby se vyjádřili zda s tímto postupem souhlasí s tím, že pokud se ve stanovené lhůtě nevyjádří, bude mít RSRJ za to, že je jejich vyjádření kladné. Žádný z účastníků řízení žádné námítky proti tomuto postupu ve stanovené lhůtě nevnesl a RSRJ proto upustila od ústního jednání ve věci.

K právním závěrům RSRJ

[3] Při posuzování otázky zrušení a zániku organizační jednotky Junáka se RSRJ zabývala nejprve (předběžnou) otázkou, zda OJ je právnickou osobou.

V souladu s ustanovením § 6 odst. 2 písm. e) zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů a na základě příslušných ustanovení Stanov (čl. 28 písm. b), čl. 31 písm. b) je právní subjektivita OJ závislá na právní subjektivitě svého zakladatele (tj. Junáka, popř. některé jeho organizační jednotky). Ačkoliv koncepce závislé (odvozené) právní subjektivity je nikoliv tradičním institutem práva a může vzbuzovat určité teoretické otázky, přesto má RSRJ zato, že OJ je z hlediska praktického třeba považovat za subjekt, který zásadně naplňuje atributy právnické osoby, neboť OJ má všechny podstatné rysy právnické osoby: zejména OJ jedná svým jménem (§ 6 odst. 2 písm. e) cit. zák.) a tedy samy nabývají vlastních práv a povinností, mají statutární orgán a další vlastní orgány, mají veřejnoprávní práva a povinnosti (postavení) charakteristické pro právnické osoby (např. jsou daňovým subjektem a účetní jednotkou), mají své členy atd., a mají i další znaky typické pro právnické osoby, např. jsou evidovány v Registru ekonomických subjektů vedeném ČSÚ, mají přidělené IČ, mají sídlo, atd., a nikoliv naposled je s nimi i ze strany třetích osob a veřejné moci jako s právnickými osobami jednáno. RSRJ má proto za nepochybné, že organizační jednotky Junáka je třeba považovat za právnické osoby, pokud z jejich povahy nevyplývá, že některá ustanovení o právnických osobách na ně aplikovatelná nejsou.

K výroku I. a II.

[4] S ohledem na výše uvedené, je třeba při řešení otázky existence OJ, a konkrétně problematiky zrušení a zániku OJ, aplikovat právní normy upravující problematiku rušení a zániku právnických osob.

[5] Otázky zrušení a zániku právnické osoby jsou v první řadě řešeny obecným předpisem soukromého práva, a to ustanovením § 20a občanského zákoníku, které zní:

(1) Právnická osoba se zrušuje dohodou, uplynutím doby, nebo splněním účelu, pro který byla zřízena, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.

(2) *Právnícká osoba zapsaná v obchodním rejstříku nebo v jiném zákonem určeném rejstříku zaniká dnem výmazu z tohoto rejstříku, pokud zvláštní zákony nestanoví jinak. (...)*

Z těchto ustanovení je zřejmé, že úprava občanského zákoníku je úpravou subsidiární (srov.: " *pokud zvláštní zákon nestanoví jinak* "), a občanský zákoník předpokládá, že věc je upravena zvláštním zákonem.

[6] V případě Junáka - svazu skautů a skautek ČR, který je spolkem (občanským sdružením), je tímto zvláštním zákonem zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, kterým je otázka existence a trvání organizačních jednotek občanského sdružení řešena poměrně stručně v ust. § 6. Podle tohoto ustanovení je povinnou součástí návrhu na registraci občanského sdružení vyhotovení stanov, jejichž povinnou součástí je též ust. § 6 odst. 2)

e) ustanovení o organizačních jednotkách, pokud budou zřízeny a pokud budou jednat svým jménem (...).

Zákon žádné další ustanovení o organizačních jednotkách nemá, a na základě pouhého tohoto ustanovení je širokou a mnohaletou praxí veřejné moci i soukromoprávních subjektů přijímáno, že organizační jednotky občanských sdružení takto uvedené ve stanovách mají právní subjektivitu.

Tím je zodpovězena i otázka, zda vznik a zánik organizačních jednotek je ve smyslu ust. § 19 odst. 2) resp. § 20a odst. 2) občanského zákoníku vázán na zápis resp. výmaz v zákonem určeném rejstříku; řešení této otázky lze shrnout do následujících bodů:

- OJ Junáka se do obchodního rejstříku ani jiného obdobného zákonného rejstříku nezapisují, neboť žádný zákon takový rejstřík neurčuje.

- Na základě zákona o sdružování občanů je sice Ministerstvem vnitra ČR veden seznam občanských sdružení, avšak i kdyby bylo (dle názoru RSRJ není) možno tento seznam považovat za zákonný rejstřík ve smyslu §§ 19, 20a občanského zákoníku, zapisuje se do tohoto seznamu pouze občanské sdružení jako celek, konkrétně pouze Junák - svaz skautů a skautek ČR, nikoliv jeho organizační jednotky.

- OJ Junáka se zapisují (přesněji: jsou uvedeny) pouze v Registru ekonomických subjektů vedeném ČSÚ ("RES"). Avšak dle ustanovení § 20, odst.1) zk. 89/1995 Sb, o státní statistické službě (cit:)"...zápis do registru má pouze evidenční význam". Tedy zápis v RES je jednoznačně jen evidenční (není konstitutivní - zápisem/výmazem v RES nedochází k vzniku/zániku subjektu, a není ani deklaratorní - zápisem/výmazem v RES se ani autoritativně neurčuje, zda subjekt vznikl/zanikl, tzn. právnícké osoby existují bez ohledu na to, co se o nich (ne)píše v RES). Obdobné platí i pro další evidence vedené orgány veřejné moci (např. evidence daňových subjektů vedená finanční správou apod.).

[7] Lze tedy uzavřít, že

- OJ Junáka nevznikají zápisem resp. nezánikají výmazem v zákonném rejstříku.

- OJ Junáka vznikají resp. zanikají jiným způsobem stanoveným zvláštním zákonem (§§ 19, 20a Obč.zk.).

Tento závěr je i potvrzován rozhodovací praxí soudů, tak konkrétně Nejvyšší soud ČR ve svém usnesení sp. zn. 32 Odo 1114/2006 dovedl, že

(...) Protože registrace sdružení u Ministerstva vnitra České republiky podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, se neprovádí zápisem do zákonem určeného rejstříku ve smyslu § 19 odst. 2 obč. zák., nelze ani na zánik sdružení aplikovat tu část ustanovení § 20a odst. 2 obč. zák., podle něhož právnícká osoba zapsaná v jiném zákonem určeném rejstříku zaniká dnem výmazu z tohoto rejstříku, nýbrž je třeba vyjít z jiné právní úpravy obsažené v zákoně č. 83/1990 Sb., (...).

[8] Ustanovení § 6 odst. 2) písm. e) zákona o sdružování občanů existenci organizačních jednotek s (odvozenou) právní subjektivitou umožňuje, avšak zároveň neobsahuje samotnou (podrobnější) věcnou úpravu problematiky organizačních jednotek a úprava této problematiky, tedy i otázek založení, vzniku, rozdělení, sloučení, zrušení a zániku organizačních jednotek, je komplexně svěřena stanovám občanského sdružení.

Rovněž tento závěr je podporován rozhodovací praxí soudů; tak např. Vrchní soud v Praze ve svém rozhodnutí Rc 15/95, sp.zn. 7 Cmo 18/92 ze dne 21. 06. 1993 konstatuje:

(...) Z ustanovení § 6 odst. 2 zákona č. 83/1990 Sb. vyplývá, že stanovy občanského sdružení mohou určit, které organizační jednotky občanského sdružení mají způsobilost jednat vlastním jménem, tedy i nabývat vlastním jménem práv a povinností, a jsou tedy právníckými osobami. Takové organizační jednotky však musí být ve stanovách výslovně uvedeny, anebo musí být ve stanovách alespoň určeno, jakým způsobem se takové jednotky ustavují, aby bylo možné jednoznačně zjistit, zda jde v konkrétním případě o organizační jednotku vzniklou v souladu se stanovami jako organizační jednotka s právní subjektivitou. Stanovy pak musí také jednoznačně

určit, kdo je oprávněn jménem takové organizační jednotky ve všech věcech jednat, tj. kdo je jejím statutárním orgánem. (...)

Srovnej též rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2641/2000 (uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 8/2002, poř. č. 142), či o rozhodnutí téhož soudu sp. zn. 28 Cdo 2669/2006, 28 Cdo 180/2008, v nichž Nejvyšší soud dovozuje závaznost stanov občanských sdružení obecně s tím, že "stanovy upravují otázky, které jsou zákonem pro takovou úpravu předurčeny a že nemají povahu soukromé listiny, nýbrž jsou závazným dokumentem". Tytéž závěry ostatně dovodil i Ústavní soud, např. ve svém nálezu ze dne 25. srpna 1998, sp. zn. III. ÚS 195/1998.

[9] Stanovy Junáka - svazu skautů a skautek ČR této zákonné možnosti plně využívají a tuto úpravu obsahují. Stanovy ve své systematice obsahují (po obecných ustanoveních hl. I. - V. , v nichž jsou řešeny otázky, že Junák je občanským sdružením, jaké je jeho poslání, metoda, členské otázky ...) ustanovení Hlavy VI., kterým je zakotvena obecně organizační struktura Junáka, existence OJ a jejich diferenciací. Tak Hlava VI., čl. 24. Stanov stanoví:

Organizační strukturu Junáka tvoří:

- a) Junák (jako celek),
- b) vyšší organizační jednotky,
- c) základní organizační jednotky,
- d) zvláštní organizační jednotky.

Ustanovení tohoto článku je dále rozvinuto (mj.) v čl. 28, čl. 31 a čl. 34 Stanov. Podle těchto ustanovení Stanov existují vyšší organizační jednotky a základní organizační jednotky, přičemž (čl. 28) stanoví:

Vyšší organizační jednotky Junáka: (...)

- b) mají svoji právní subjektivitu závislou na právní subjektivitě svého zakladatele, kterým je Junák jako celek,
 - c) člení se na další organizační jednotky; zpravidla v rámci územně správního uspořádání, (...)
- a dále (čl. 31) stanoví:

Základní organizační jednotky Junáka: (...)

- b) mají svoji právní subjektivitu závislou na právní subjektivitě svého zakladatele, kterým je některá z vyšších organizačních jednotek, (...)

Obdobné stanoví čl. 34 Stanov ohledně zvláštních organizačních jednotek Junáka.

[10] V dalším ustanovení (z hlediska systematiky Stanov ustanovení následující hned za čl. 24), a to v čl. 25 Stanovy určují, že

Způsob založení, sloučení, rozdělení nebo zrušení jednotek podle článku 24 písm. b) až d) stanoví vnitřní předpisy Junáka.

Tímto ustanovením je věcná (materiální) úprava této problematiky svěřena vnitřnímu předpisu Junáka.

[11] Pro řešení otázky, co se rozumí "vnitřním předpisem", je rozhodující, že tento pojem je legální definicí Stanov, tj. je tento pojem přímo ve Stanovách zakotven. Tak čl. 43 Stanov stanovuje, že

Všechny jednotky a orgány Junáka se při své činnosti řídí právními předpisy a vnitřními předpisy a rozhodnutími. Jsou to:

- a) Stanovy Junáka,
 - b) usnesení Valného sněmu Junáka,
 - c) řády Junáka,
 - d) usnesení Náčelnictva Junáka,
 - e) směrnice Junáka,
 - f) rozhodnutí Výkonné rady Junáka,
 - g) pokyny a rozhodnutí zpravodajů Výkonné rady Junáka,
 - h) předpisy a rozhodnutí orgánů organizačních jednotek v rozsahu jejich působnosti.
- Junák se rovněž řídí stanovami WOSM a WAGGGS a závaznými usneseními jejich orgánů.*

[12] Stanovy tedy výslovně určují, jaké předpisy v Junáku mohou být vydávány a uplatňovány. Pokud čl. 25 Stanov odkazuje na *vnitřní předpis*, a pokud je pojem *vnitřní předpis* definován přímo ve Stanovách, je zřejmé, že problematika založení, vzniku, rozdělení, sloučení, zrušení a zániku organizačních jednotek, může být upravena kterýmkoliv z aktů uvedených v ustanovení čl. 43 písm. c), e), g), a také h) Stanov, a kterýkoliv z těchto aktů je třeba považovat za závazný, popř. vyvolávající právní následky.

[13] V době vnesení tohoto nálezu je základním vnitřním předpisem podle čl. 25 Organizační řád a systemizace Junáka účinný od 1. 7. 2006 ("ORJ"), který problematiku zrušení a zániku OJ řeší zejm. v

ustanoveních bodu 3.11 (77) až (86). RSRJ má zato, že tato úprava je v souladu se Stanovami, ale i že tato úprava se v mnoha ohledech jeví být úpravou prozíravou a z hlediska praxe přílehlavou.

[14] Nicméně je třeba mít na zřeteli, že v době účinnosti stávajících Stanov (přijatých X. Valným sněmem Junáka ve Vsetíně dne 21. 10. 2001) a před účinností současného OŘJ trvalo období, kdy vnitřní předpis dle čl. 25 neexistoval v podobě řádu, a rovněž je myslitelné, že v budoucnu může stávající OŘJ pozbyt účinnosti, či být zásadně změněn. Na základě výše uvedeného RSRJ považuje za podstatný též ten závěr, že při neexistenci OŘJ (2006) mohla být či v budoucnu bude moci být úprava dle čl. 25 představována i jakýmkoliv jiným předpisem dle čl. 43 písm. c), e), g), a také h) . Takovým předpisem dle čl. 25 mohl být např. obecný předpis vydaný junáckým krajem či junáckým okresem (např. vyhláška přijatá radou junáckého kraje apod.). Pokud by takový předpis neexistoval, musí jeho funkci splnit např. i individuální akt (jednorázové rozhodnutí v individuální a konkrétní věci), a to prostě tím, že danou problematiku - nikoliv v rozporu s nadřizenými vnitřními předpisy - řeší. Je ovšem třeba mít na zřeteli, že působnost a aplikovatelnost takového předpisu resp. rozhodnutí, a vůbec možnost jej platně vydat, je vázána na splnění předpokladů a podmínek pro vydání takového předpisu určených Stanovami, zejm. v hlavě VII. Stanov, tj. zejména je limitována územní - osobní - věcnou působností (příslušností a pravomocí) autora takového předpisu.

Praktickým důsledkem výše uvedených závěrů je možnost takový akt, kterým je v konkrétním případě rozhodnuto o zrušení popř. zániku OJ, aplikovat, vykládat a dospět tak vyřešení otázky, zda a kdy určitá konkrétní organizační jednotka byla (nebyla) zrušena a resp. zanikla.

K výroku III.

[15] Skutečnost, že problematika rušení a zániku organizačních jednotek je rámcově upravena čl. 25 Stanov a podrobně upravena (prováděcím) vnitřním předpisem dle čl. 25, nemůže být chápána tak, že Stanovy nemohou obsahovat další aplikovatelná ustanovení, kterými by byly řešeny některé dílčí otázky rušení a zániku OJ. Pokud taková ustanovení Stanov zde jsou, je v souladu s hierarchií vnitřních předpisů Junáka (čl. 43, 49 Stanov) třeba, aby vnitřní akty a tedy i vnitřní předpis dle čl. 25 byly přijímány, aplikovány a vykládány v souladu s takovými ustanoveními Stanov.

[16] Takovým ustanovením je v první řadě ustanovení čl. 36 Stanov, který zní:

Organizační jednotky Junáka mohou být zrušeny pouze usnesením svého sněmu nebo rozhodnutím svého zakladatele, na něhož vždy přecházejí všechna práva a závazky zrušené organizační jednotky.

RSRJ stojí za názorem a Stanovy vykládá tak, že ustanovení čl. 36 (část věty před čárkou) není vzhledem k čl. 25 ani duplicitní, ani konkurující, nýbrž je ustanovením zvláštním, kterým je v proceduře rušení a zániku OJ, stanoven na úrovni Stanov požadavek (příkaz), vymezující výslovně v kompetenci a pravomoci kterých orgánů je rozhodovat o zrušení organizační jednotky Junáka.

Pokud by totiž nebylo čl. 36, mohl by ze Stanov o zrušení OJ rozhodnout i jiný orgán, mimo jiné např. pouze statutární orgán či rada OJ samotné, či jakýkoliv jiný orgán nadřizený rušené OJ (srovnej čl. 30 a čl. 33 Stanov). S ohledem na zásadní důsledky, které zrušení OJ má pro její činnost, její členy i pro třetí osoby, a s ohledem na to, že náprava takového - případně chybného - rozhodnutí je značně obtížná, ne-li vyloučená, určují Stanovy v čl. 36 výlučnou kompetenci a pravomoc tam uvedených orgánů.

[17] Odhlédneme-li od druhé části čl. 36 (část věty za čárkou), je třeba chápat čl. 36 jako kompetenční klausuli, která nijak nezasahuje v ostatních ohledech do mechanismu rušení a zániku OJ, který tak může být - při respektování takto chápaného čl. 36 - upraven jakýmkoliv přiměřeným způsobem. Zároveň však požadavek čl. 36 je třeba striktně respektovat v tom směru, že orgány uvedené v čl. 36 Stanov jsou nadány výlučnou a nezávislou věcnou působností a pravomocí k rozhodnutí o zrušení organizační jednotky. Vzhledem k jednoznačné formulaci čl. 36, je vyloučeno, aby o zrušení OJ v první instanci rozhodoval jiný orgán než orgán dle čl. 36, a to ani tehdy pokud je v nějakém smyslu orgánem nadřazeným orgánu dle čl. 36, či pokud je orgánem rozhodujícím o opravném prostředku proti rozhodnutí o zrušení organizační jednotky. Tak kupříkladu je vyloučeno, aby rada nebo i sněm junáckého kraje rozhodl o zrušení podřízené základní organizační jednotky, jejímž zakladatelem je (krají též podřízený) junácký okres. Tím samozřejmě není vyloučeno, aby orgán (např. rada junáckého kraje) nadřazený orgánu dle čl. 36 učinil jiné vhodné opatření směřující ke zrušení organizační jednotky, které však samo nemůže být rozhodnutím o zrušení.

Naopak - jak dále bude vyloženo - se čl. 36 (část věty před čárkou) netýká zániku OJ, v tom smyslu, v jakém zánik OJ lze chápat jako odlišný moment následující po rozhodnutí o zrušení OJ.

K výroku IV.

[18] Pokud jde o pojmy *zrušení* a *zániku* OJ, neobsahují Stanovy zcela výslovné ustanovení. RSRJ dospěla k závěru, že v tomto směru jsou relevantní - alespoň v některých ohledech - obecná ustanovení platného práva, popř. též tradiční koncepty právní vědy. Tak z obecného předpisu soukromého práva, konkrétně z již výše citovaných ustanovení § 19 a § 20a občanského zákoníku, je zřejmé, že náš právní řád nahlíží na *zrušení* právnické osoby a na *zánik* právnické osoby jako na dva odlišné pojmy. Skutečnost, že přímo aplikovat citovaná ustanovení (část věty před čárkou) na poměry občanských sdružení vč. Junáka nelze, na tuto diferenciaci obou pojmů nemá vliv. Rovněž logický výklad vede k témuž závěru, když definice pojmu *zrušení* právnické osoby a pojmu *zánik* právnické osoby jsou odlišné.

[19] Ve světle cit. předpisu, ale předpisů dalších (např. §§ 68, 57, 62 zák. č. 513/1991 Sb. obchodního zákoníku, nebo §§ 7 - 8 zák. č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech, §§ 7 - 9 zák. č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech), a stejně tak i podle uznávaných závěrů právní vědy je třeba *zrušením* rozumět rozhodnutí, kterým se rozhoduje, že *právnická osoba již nadále nemá existovat, resp. že již nemá rozvíjet působení k naplňování svého předmětu činnosti, a že má svou činnost ukončit, popř. že má vypořádat svá práva a povinnosti*. Takové rozhodnutí o zrušení (svěřené zpravidla nejvyššímu orgánu pr. osoby, popř. vnější autoritě - srov. výše výklad čl. 36 Stanov) má význam v první řadě pro vnitřní poměry právnické osoby, tj. zejména určuje výkonným a dalším orgánům zrušené osoby, k čemu mají své úsilí zaměřit, s jakým cílem mají vykonávat svou působnost a pravomoc.

Samotným zrušením OJ však tato OJ ještě nepozbývá existence, právní subjektivita OJ trvá až do zániku.

[20] Naproti tomu *zánikem* právnické osoby je třeba rozumět *moment, od něž již právnická osoba neexistuje, nemá způsobilost mít práva a povinnosti, není již nadále subjektem práva*. Je tedy zřejmé, že *zánik* právnické osoby je skutečností logicky a zpravidla i fakticky a časově navazující a následující *zrušení*. K *zániku* dochází na základě rozhodnutí o *zrušení* v kombinaci s dalšími právními skutečnostmi. Jak již výše bylo vyloženo, v případě organizačních jednotek Junáka takovou skutečností není výmaz z rejstříku (jako je tomu u většiny ostatních typů právnických osob), nýbrž jiná skutečnost v souladu se Stanovami a vnitřním předpisem dle čl. 25 Stanov. Mezidobí mezi zrušením a zánikem je obdobím, kdy právnická osoba činí kroky potřebné pro ukončení činnosti. V případě organizačních jednotek Junáka nikdy nedochází k zániku 'prostému' (který by byl analogický 'zániku s likvidací' dle § 88 obchodního zákoníku; srovnej též ust. § 7, odst. 2, 4, § 9 zák. o obecně prospěšných společnostech), nýbrž vždy k zániku s právním nástupnictvím. Není nezbytné, aby před zánikem byla vypořádána veškerá práva a povinnosti, neboť do takových 'zbylých' práv a povinností vstupuje okamžikem zániku OJ komplexně její zakladatel v souladu s čl. 36-část věty za čárkou Stanov, čl. 146 Stanov (srovnej též čl. 85 OŘJ 2006), slovy tradiční právní terminologie dochází k univerzální sukcesi. *Zánik* má význam zejména pro třetí osoby v tom směru, že od okamžiku zániku již nemohou se zaniklým subjektem mít právní vztahy (vzájemná práva a povinnosti).

[21] Zatímco ke zrušení OJ dochází vždy rozhodnutím, a to jednoho orgánů uvedených v čl. 36 Stanov, o zániku musí být též rozhodnuto, avšak k zániku - v závislosti na obsahu takového rozhodnutí o zániku - může dojít více myslitelnými způsoby, např. rozhodnutím stanovené osoby, uplynutím času, nějakou vymezenou jinou skutečností (srovnej úpravu čl. 84 OŘJ 2006, podle něž je takovým způsobem písemné rozhodnutí statutárního orgánu zakladatele zanikající OJ o zániku OJ). Z pohledu pouhých Stanov je zejména myslitelná situace, kdy ke zrušení a zániku OJ dojde jediným aktem (rozhodnutím), pokud bude vůle ohledně současného zániku OJ jednoznačně v rozhodnutí o zrušení vyjádřena, tzn. tehdy, pokud v aktu (rozhodnutí) je zároveň vyjádřena vůle *zrušit OJ* a zároveň vůle, aby *OJ zanikla*. K *zániku* může dojít i odlišným rozhodnutím, pak není Stanovami dáno (naroz. od rozhodnutí o *zrušení*), že by takové rozhodnutí musel činit ten či onen orgán, tedy může být v zásadě kterýkoliv obecný orgán či pověřená osoba. Při odhlédnutí od aktuálně platné úpravy OŘJ tak lze za mechanismus zrušení a zániku konformní se Stanovami považovat zejména mechanismus, kdy orgán dle čl. 36 Stanov rozhodne o zrušení OJ a dále tímtéž či dalším rozhodnutím, popř. rozhodnutím jiného obecného orgánu rušené OJ či jejího zakladatele je rozhodnuto, že k zániku dojde v určité pevné lhůtě (tj. určené způsobem dle § 122 obč. zákoníku), či určitou událostí, popř. je rozhodnuto, že obdobně okamžik zániku OJ má určit svým rozhodnutím jiný orgán či osoba. Jak výše uvedeno, tento mechanismus však musí respektovat v rozhodném čase platnou a účinnou úpravu vnitřním předpisem dle čl. 25 Stanov, přičemž při zachování hierarchie vnitřních předpisů může tuto funkci plnit z části nebo úplně i konkrétní rozhodnutí, a to nakonec i rozhodnutí o zrušení OJ.

K výroku V. a VI.

[22] V souvislosti se zánikem organizační jednotky může nastat řada situací, pro jejichž (správné) řešení je klíčová skutečnost, kdy nastal zánik OJ, resp. zda OJ k určitému dni existovala či nikoliv. Typickým příkladem bude situace, kdy je podána třetí osobou na OJ žaloba u soudu, či nastane termín pro podání daňového přiznání či k zaplacení daně, atd.: otázky, zda po právu může být OJ žalována, zda má povinnost podat přiznání k dani či ji zaplatit, lze správně řešit pouze se znalostí dne, od něž OJ již nebyla subjektem práva, tedy dne zániku OJ. Obecně nelze považovat za přijatelný stav, kdy pro konkrétní okamžik není jasno, zda organizační jednotka existovala či nikoliv (viz výše citované rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp.zn. Rc 15/95 sp.zn. 7 Cmo 18/92).

[23] RSRJ přijala výklad Stanov tak, že den zániku musí být vždy jednoznačně určen, a je povinností rušené jednotky (dokud trvá) i zakladatele této OJ činit svá rozhodnutí tak, aby den zániku zrušené OJ bylo možno zjistit. Za den zániku je třeba považovat v první řadě den výslovně vyplývající z vnitřního předpisu dle čl. 25 ve spojení s rozhodnutím o zrušení či samostatném rozhodnutí o zániku OJ. Pokud by den zániku nebylo možno zjistit tímto způsobem, je rozhodující, kdy došlo k projevu vůle některého oprávněného orgánu či osoby, jehož obsahem by byla *vůle, že organizační jednotka zanikne a kdy zánik nastane*. Takovou vůli lze seznat především tehdy, pokud v rozhodnutí o zrušení je zároveň výslovně určen den, kdy rušená OJ zanikne. Pokud je jednoznačně vyjádřena v takovém rozhodnutí vůle že OJ zanikne, avšak nelze dovodit, že se tak stane jindy později (např. až po splnění určitých povinností rušené jednotky apod.), je třeba za den zániku považovat den, kdy rozhodnutí o zrušení a zániku bylo vyneseno.

[24] Pokud rozhodnutí o zrušení OJ neobsahuje seznatelnou vůli, že OJ zanikne k určitému dni, bude za den zániku třeba považovat den stanovený rozhodnutím některého z obecných orgánů zakladatele organizační jednotky či rušené organizační jednotky, popř. rozhodnutím osoby jimi ustanovené. Pokud jde o dílčí otázku, které osoby jsou oprávněné takový úkon vyvolávající zánik OJ učinit, je třeba vyjít zejména z čl. 30, čl. 33 a čl. 34 písm. d) Stanov a dalších vnitřních předpisů Junáka; obecně lze říci, že k takovému úkonu je způsobilý kterýkoliv orgán nebo činovník, jemuž je Stanovami, či vnitřním předpisem (rozhodnutím) svěřena působnost a pravomoc rozhodovat v obecných (výkonných) otázkách zrušené OJ. Takovým orgánem či osobou tedy bude kupříkladu statutární orgán OJ, rada OJ, statutární orgán nebo rada zakladatele OJ (s ohledem na povahu 'delegované' pr. subjektivity OJ), ale také např. organizační zpravodaj zakladatele OJ, naopak orgánem (osobou), který zřejmě není k rozhodnutí o zániku povolán je např. revizní komise či výchovný zpravodaj.

[25] Konečně nelze-li určit den zániku některým z výše uvedených způsobů, a s ohledem na - přinejmenším per analogiam aplikovatelné - ustanovení § 35 občanského zákoníku, podle nějž:

(1) Projev vůle může být učiněn jednáním nebo opomenutím; může se stát výslovně nebo jiným způsobem nevzbuzujícím pochybnosti o tom, co chtěl účastník projevit.

(2) Právní úkony vyjádřené slovy je třeba vykládat nejenom podle jejich jazykového vyjádření, ale zejména též podle vůle toho, kdo právní úkon učinil, není-li tato vůle v rozporu s jazykovým projevem.

(3) Právní úkony vyjádřené jinak než slovy se vykládají podle toho, co způsob jejich vyjádření obvykle znamená. Přitom se přihlíží k vůli toho, kdo právní úkon učinil, a chrání se dobrá víra toho, komu byl právní úkon určen.

- je třeba za den zániku považovat den vyplývající z jiného úkonu, z něž lze vůli ohledně zániku OJ a jeho data seznat. I v tomto případě takovou vůli může projevit některý z obecných orgánů zakladatele organizační jednotky či rušené organizační jednotky, popř. osoba jimi ustanovená, jak vyloženo výše.

Dle názoru RSRJ by bylo třeba za takový projev vůle považovat kupříkladu podání oznámení o zániku OJ do Registru ekonomických subjektů vedeného ČSÚ, a za konkrétní den by bylo třeba považovat den, kdy je oznámení podáno či den pozdější v oznámení uvedený (nikoliv den dřívější, neboť projev vůle nemůže vyvolat účinky dříve, než k němu došlo).

[26] Pokud k závěru o tom, zda a kdy OJ zanikla, je třeba dospět výkladem, je k takovému výkladu oprávněn, a pokud to je třeba, též povinen v souladu s ust. čl. 51 Stanov orgán, který rozhodnutí přijal, nebo orgán, který k tomu byl zmocněn. Pokud takový orgán již neexistuje, přechází v souladu s ustanovením čl. 36 (část věty za čárkou) na právního nástupce zaniklé OJ, potažmo na jeho orgány.

[27] Pokud v případě konkrétní organizační jednotky (Junáka - svazu skautů a skautek ČR,) 1. přístavu vodních skautů a skautek Flotila Kojetín - Hranice (IČ: 67338712, č.ev. OJ: 721.09) rozhodla dne 1.4.2003 rada zakladatele této organizační jednotky o jejím zrušení, přičemž v zápisu z jednání rady je uvedeno, že " *Činnost přístavu VS v Kojetíně bude ukončena – od 1.4.2003 probíhá likvidace přístavu. (...)*", je takové rozhodnutí rozhodnutím o zrušení organizační jednotky dle čl. 36 Stanov. Pokud by ohledně obsahu takové formulace snad byla pochybnost, je věcí orgánu, který rozhodnutí přijal, aby pochybnost odstranil výkladem podle čl. 51 Stanov. Jestliže den zániku nebyl určen žádným přímým způsobem, tj. ani stanovením konkrétního dne rozhodnutím zakladatele rušené OJ, ani rozhodnutím rušené OJ, ani výslovným rozhodnutím jiné k tomu ustanovené osoby, je třeba takový den určit podle jiného projevu vůle osoby oprávněné den zániku určit. Za takový projev vůle je třeba považovat oznámení učiněné statutárním orgánem zakladatele rušené OJ Českému statistickému úřadu; takové oznámení bylo učiněno dne 16. 2. 2004; protože v oznámení je jako den zániku určen den dřívější, avšak k relevantnímu projevu vůle došlo až podáním oznámení, je dnem zániku rušené OJ den, kdy oznámení bylo učiněno.

K výroku VII.

[28] Pokud ve smyslu výše uvedeného k zániku organizační jednotky dochází rozhodnutím, a vzhledem k tomu, že takové rozhodnutí má mimo jiné nepochybně některé rysy rozhodnutí vnitřního (dle čl. 43 Stanov), vyvstává otázka, jak posuzovat platnost a účinnost takového aktu, např. z hlediska jeho platného vynesení či jeho napadnutelnosti opravným prostředkem dle ustanovení vnitřních předpisů Junáka.

Pokud jde o charakter rozhodnutí o zániku OJ, je otázkou, zda takové rozhodnutí lze jednoznačně řadit do kategorie právních úkonů, tj. takových projevů vůle, které směřují ke vzniku, změně nebo zániku práv a povinností (§ 34 občanského zákoníku). RSRJ přesto je toho názoru, že rozhodnutí o zániku OJ některé rysy právních úkonů nese, a to rysy podstatné: jednak rozhodnutí nepochybně je projevem vůle. Zejména však též, byť rozhodnutím o zániku OJ vzniká pouze určitý právní stav, má vznik takového právního stavu přímé a obvykle zcela zásadní dopady na existenci práv a oprávněných zájmů celé řady subjektů uvnitř Junáka, ale zejména a především třetích osob. RSRJ má pak zato, že při posuzování platnosti a účinků rozhodnutí o zániku organizační jednotky je třeba právě tento aspekt akcentovat, a to zejména na základě zásady ochrany práv nabytých v dobré víře, ochrany práv třetích osob a ochrany pokojného stavu, jakož i zásady předvídatelnosti práv, tedy podle zásad stojících v samém kořeni našeho právního řádu, přičemž tyto zásady mají i své zákonné a ústavněprávní vyjádření (např. čl. 11 odst. 1 Listiny, § 3 Obč.zák., aj.). Jako podporu (vzdálenou, přece však relevantní analogii iuris) pro tento názor lze shledat i ustanovení § 20 občanského zákoníku, podle něžž

(1) Právní úkony právnické osoby ve všech věcech činí ti, kteří k tomu jsou oprávněni smlouvou o zřízení právnické osoby, zakládací listinou nebo zákonem (statutární orgány).

(2) Za právnickou osobu mohou činit právní úkony i jiní její pracovníci nebo členové, pokud je to stanoveno ve vnitřních předpisech (...). Překročí-li tyto osoby své oprávnění, vznikají práva a povinnosti právnické osobě (...) tehdy, jde-li o překročení, o kterém druhý účastník nemohl vědět.;

popř. též § 32 odst. 2):

(2) Jedná-li zmocněnec jménem zmocnitele v mezích oprávnění zastupovat, vzniknou tím práva a povinnosti přímo zmocniteli. Pokyny dané zmocněnci, které nevyplývají z plné moci, nemají vliv na právní účinky jednání, ledaže by byly známy osobám, vůči kterým zmocněnec jednal.

Obě uvedená ustanovení vyjadřují mj. právě tu zásadu, že vady v jednání osoby jednající za právnickou osobu, a to vady spočívající výlučně ve vnitřních poměrech právnické osoby (tj. i OJ), nemohou představovat zásah do právního postavení třetích osob, bylo totiž absurdní a zcela v rozporu se smyslem práva, aby na základě právních vztahů mezi zastoupeným a zástupcem, resp. mezi vnitřními orgány pr. osoby, v těch ohledech, které jsou mimo vliv a poznání třetí osoby, bylo právní postavení třetí osoby v principu libovolně či náhodně měněno.

[29] Z těchto všech důvodů má RSRJ zato, že pokud byly splněny podmínky čl. 36 Stanov (tj. bylo vyneseno rozhodnutí o zrušení OJ orgánem tam uvedeným), a pokud došlo k úkonu, který podle jeho projevu bylo třeba chápat jako úkon vyvolávající zánik OJ, lze tento úkon napadat již výhradně a pouze z takových důvodů, pro které by bylo možno napadat právní úkony, tedy např. pokud by jednala osoba zcela nepověřená ani neustanovená pro takový úkon, pokud by úkon byl činěn v podstatném omylu či z donucení aj. (srovnej § 37 a nn. občanského zákoníku).

[30] Pro rozhodnutí o zrušení OJ i pro rozhodnutí o zániku OJ platí, že je třeba učinit jej v přiměřené formě, tedy bude zpravidla na místě dodržet formální požadavky, které jsou podle požadavků práva, vnitřních předpisů

popř. uznávaných zvyklostí vyžadovány pro písemný (právní) úkon, a případně též i požadavků pro vnitřní rozhodnutí. Pokud forma rozhodnutí nebyla již dodržena, popř. pokud je skutečné rozhodnutí zachyceno v písemném vyhotovení v nějakém ohledu nesprávně, lze vyhotovit, a to i s odstupem času, opravné vyhotovení rozhodnutí či zápis o jeho obsahu.

[31] S ohledem na ustanovení čl. 49 Stanov ve spojení s prováděcím vnitřním předpisem, je třeba zmínit ještě jeden problém: Podle cit. ustanovení Stanov podléhá každý vnitřní akt (rozhodnutí - předpis) případnému přezkumu a může být zrušen, je-li shledán v rozporu s předpisem/rozhodnutím vyšší síly. Lze tedy v mechanismu zrušení a zániku OJ shledat nikoliv zcela triviální problém, spočívající v rozporu mezi právem dotčených subjektů na opravný prostředek na straně jedné a nemožností zasahovat do právní jistoty třetích osob (zejm. vně organizace) změnami ohledně toho, zda organizační jednotka zanikla či nikoliv. V této otázce má RSRJ zato, že *rozhodnutí o zrušení* samo o sobě nevyvolává účinky vůči třetím osobám, nýbrž má charakter výlučně vnitřního rozhodnutí s důsledky dovnitř organizace. Tedy i pokud již bylo rozhodnuto o zrušení OJ, nemá to (až do zániku OJ) vliv na její právní subjektivitu ani na její způsobilost k právním úkonům. Právní úkony OJ vůči třetím osobám učiněné po platnosti rozhodnutí o zrušení OJ budou tak úkony platnými a jejich uskutečnění může zakládat nejvýše vnitřní (tj. vůči OJ) odpovědnost osoby, jejímž prostřednictvím byl právní úkon vykonán, pokud šlo o úkon v rozporu s vnitřními předpisy a rozhodnutími. Naopak rozhodnutí o zániku je v návaznosti na výklad výše uvedený třeba považovat za rozhodnutí, které jednoznačně má přímý a podstatný vliv na práva a oprávněné zájmy třetích osob a má některé významné rysy právního úkonu. Řešení rozporu mezi možnostmi opravných prostředků a nemožností zasahovat do práv třetích osob spočívá dle RSRJ v tom, že rozhodnutí o zrušení je - jako vnitřní akt - změnitelné cestou opravných prostředků (popř. též změnou rozhodnutí rozhodnutím orgánu, který o zrušení rozhodl). Pokud však posléze nastane zánik OJ, je již tento stav nezvratný a nelze jej zpětně změnit.

Pro tento závěr rovněž lze najít oporu v rozhodovací praxi soudů, srovnej např. usnesení Nejvyššího soudu sp.zn. 29 Odo 1038/2006 z 25. března 2008, v němž soud dospívá mj. k závěru, že *"... z hlediska právní subjektivity občanského sdružení má jeho zánik stejné účinky jako výmaz obchodní společnosti z obchodního rejstříku..."*.

[32] Z uvedeného vyplývá mimo jiné povinnost orgánu rozhodujícího o zrušení OJ rozhodnout tak, aby mezi zrušením OJ a zamýšleným okamžikem zániku OJ byl přiměřený časový odstup umožňující podat proti rozhodnutí o zrušení opravný prostředek, tj. zpravidla tak, aby byly respektovány vnitřním předpisem stanovené (event. přiměřené) lhůty pro podání opravného prostředku podle vnitřních předpisů Junáka. Za újmu způsobenou porušením této povinnosti nesou odpovědnost ti, kteří rozhodnutí přijali.

[33] Pokud jde o okruh úkonů a činností, které může zrušená a dosud nezaniklá OJ uskutečňovat, má OJ nepochybně stále povinnost si počínat řádně a hospodárně, tedy podle okolností třeba i vstupovat do nových právních vztahů, kupříkladu uzavírat v potřebném rozsahu smlouvy ke spravování, zabezpečení či ochraně majetku OJ, zabezpečení plnění povinností vést účetnictví či povinností vůči finanční správě, aj. Je tedy nepochybné, že i po zrušení OJ a před jejím zánikem organizační jednotka nadále jedná navenek (činí právní úkony) prostřednictvím svého statutárního orgánu; s ohledem na ustanovení § 20 občanského zákoníku OJ jsou takové právní úkony zásadně platné bez ohledu na to, zda z rozhodnutí o zrušení (či jakýchkoliv jiných vnitřních předpisů Junáka) statutárnímu orgánu např. zakazuje některé právní úkony činit. Naopak po zániku OJ nemůže tato organizační jednotka platně činit právní úkony svým statutárním orgánem, a to bez ohledu na to, zda (popř. či vinou) o zániku statutární orgán věděl, neboť statutární orgán zanikl okamžikem zániku OJ, a rovněž tato OJ neexistuje, tedy právní úkony nemůže činit, a to nikým. Zda za škodu vzniklou případnými neplatnými právními úkony nese někdo odpovědnost, popř. zda z takových úkonů je někdo zavázán, bude třeba posoudit podle okolností případu.

K výroku VIII. a IX.

[34] V souvislosti se zrušením a zánikem OJ se naskýtá otázka, jaký je osud organizačních jednotek, vůči kterým je zanikající organizační jednotka v postavení zakladatele. Pro posouzení této otázky je dle názoru RSRJ třeba ujasnit povahu vztahu zakladatelské organizační jednotky a organizační jednotky jí založené.

Ze vžitých organizačních praxe v Junáku formalizované i vnitřními předpisy (viz zejména OŘJ 2006) je třeba chápat "zakladatelství" nikoliv jako formální označení vyplývající z jednorázového aktu založení, ale spíše jako

soubor specifických práv a povinností, které samozřejmě vznikly založením nějaké "dceřiné" jednotky, které však trvají nadále. Lze tedy konstatovat, že přinejmenším ty složky zakladatelského vztahu, které představují práva a povinnosti v právním slova smyslu (srovnej ust. § 494 a nn. obč.zák.), mohou být i předmětem přechodu z jednoho subjektu (OJ) na jiný subjekt (OJ či Junáka jako celek). Zároveň OJ jsou (zakladatelem založenými) právními osobami podle práva jednou vzniklými a trvajících, naplňujícími své poslání resp. svůj předmět činnosti v souladu se Stanovami, a Stanovy nemají výslovné ustanovení, podle něž by jejich existence 'stála a padala' s existencí jejich zakladatelské OJ. Konečně Stanovy výslovně určují, v důsledku jakých skutečností ke zrušení - a ve světle vnitřního předpisu dle čl. 25 a ve světle tohoto nálezu i k zániku - dochází, přičemž zánik zakladatelské OJ mezi tyto skutečnosti nepatří.

Je tedy třeba uzavřít, že OJ nezaniká při zániku jejího zakladatele - vyšší organizační jednotky. Jestliže pak podle čl. 36 vstupuje právní nástupce do veškerých práv a povinností zanikající jednotky, vstupuje právní nástupce i do postavení zakladatele, které zanikající organizační jednotka Junáka měla ke dni zániku vůči jí založeným organizačním jednotkám. Tedy pokud tedy zanikne vyšší organizační jednotka, přejdou její zakladatelská práva a povinnosti vždy na Junák jako celek.

[35] Pokud jde o osud členských vztahů členů zanikající OJ, lze shledat některé obdobné momenty, jako v případě osudu OJ v případě zániku jejich zakladatele, jak uvedeno výše. Rovněž vztah individuálního členství v určité OJ lze nahlížet především jako soubor specifických práv a závazků mezi členem a OJ, které samozřejmě vznikly a v různých proměnách trvají po dobu členství člena v OJ. Rovněž Stanovy obsahují úplný výčet způsobů zániku členství individuálního člena: podle čl. 15 Stanov

Individuální členství zaniká:

- a) *vystoupením, tj. dobrovolným rozhodnutím člena o ukončení členství, nebo úmrtím;*
- b) *neregistrováním se či nezaplacením členského příspěvku nejpozději do jednoho roku od termínu stanoveného vnitřním předpisem či rozhodnutím,*
- c) *vyločením (pro jednání, které vážně porušilo Stanovy Junáka).*

Individuální členství v Junáku pak je specifické i tím, že dle Stanov předpokládá a zahrnuje souběžné či dvojjediné trvání obou rozměrů členství, tj. jednak k Junáku - svazu skautů a skautek ČR jako celku a jednak k organizační jednotce (obvykle k základní organizační jednotce event. k zvláštní organizační jednotce). Aniž by se RSRJ vyjadřovala k otázce, zda jeden z těchto rozměrů individuálního členství lze považovat za primární a druhý za akcesorický, či naopak (naskýtají se jisté argumenty pro ten i onen pohled), je dle RSRJ nepochybné, že přinejmenším trvání členského poměru individuálního člena k Junáku jako celku není dotčeno skutečností, zda jeho "domácí" OJ zanikla či nikoliv.

[36] Vedle toho lze členský poměr členů zanikající OJ k této OJ dělit na dvě složky. Prvá složka je tvořena souborem vzájemných práv a povinností mezi členem a jeho "domácí" organizační jednotkou, a to práv a povinností ve smyslu platného práva; tato práva a povinnosti jsou ta, na něž lze aplikovat zejména ust. § 494 občanského zákoníku, tedy "právní" práva a povinnosti. Druhou složku lze zřejmě spatřovat v okruhu dalších vnitrospolkových práv a povinností či postavení, jež nelze chápat jako práva a povinnosti v právním či soukromoprávním smyslu; příkladem mohou být různé tradice vzniklé při oddílové činnosti a pro konkrétní členy z nich vyplývají 'dobra' či 'povinnosti', které však často nemohou být chápána jako práva a povinnosti ve smyslu platného práva. Hranice mezi oběma složkami členského poměru může být v konkrétních případech proměnlivá a prostupná, a za možné kritérium dělení lze považovat skutečnost, zda práva a povinnosti mohou být předmětem sporu před soudem, ev. zda jejich upření může být důvodem žaloby dle § 15 zák. č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Pokud jde o práva a povinnosti v právním slova smyslu (první složka), z nichž sestává členský poměr člena k organizační jednotce, jíž je členem, lze nepochybně na tato práva a povinnosti vztáhnout ustanovení čl. 36 (část věty za čárkou) Stanov, tedy do těchto práv a povinností na straně zanikající OJ okamžikem zániku vstupuje její právní nástupce. RSRJ má zato, že tuto složku členského poměru je třeba považovat za stěžejní v tom směru, že pokud tato složka jako celek trvá, trvá i členství jako takové.

[37] Protože pak členství k Junáku jako celku není dotčeno zánikem OJ, a protože podstatná složka členského poměru člena ku organizační jednotce je předmětem přechodu dle čl. 36 Stanov, a konečně protože Stanovy neznají důvod zániku členství z důvodu zániku organizační jednotky, má RSRJ zato, že zánikem organizační jednotky nezaniká členství individuálních členů této jednotky, nýbrž jejich členství nadále trvá ve vztahu k právnímu nástupci zanikající OJ. K tomuto závěru vede nikoliv na posledním místě i úvaha přirozené spravedlnosti, že nelze považovat za spravedlivé a přiměřené, aby členu Junáka, který nenese žádný podíl na zániku OJ, členství bez dalšího zaniklo.

[38] Na okraj RSRJ poznamenává, že takto vzniklý stav, že individuální člen se tak stane členem vyšší organizační jednotky Junáka (či dokonce Junáka jako celku), je dle výkladu RSRJ stavem dle Stanov možným.

Nicméně s ohledem na poslání a úkoly vyšších organizačních jednotek (či Junáku jako celku) podle čl. 28 Stanov a contrario čl. 31 písm d) Stanov a s přihlédnutím k úpravě dalšími vnitřními předpisy, nemluvě o důvodech praktických spočívajících v organizačně personální nepřipravenosti VOJ, je třeba jej chápat jako stav (velmi) nežádoucí. Lze tak dovodit i povinnost zanikající OJ a potažmo orgánů a činovníků odpovědných za ukončování její činnosti učinit k vypořádání členských vztahů vhodné a včasné opatření, spočívající např. převedení členů včetně výchovných jednotek do jiné vhodné základní organizační jednotky.

Pro přijetí tohoto nálezu hlasovalo 5 pro nikdo proti a nikdo se nezdržel. Podle čl. 132 Stanov Junáka byl nález přijat.

V Praze dne 22. února 2010

Poučení:

Proti rozhodnutí RSRJ není odvolání. Rozhodnutí o výkladu Stanov Junáka je konečné a změnit jej může pouze Valný sněm Junáka. Tímto není vyloučen opravný prostředek podle § 15 zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů, ve znění pozdějších předpisů.

Mgr. Petr Mikeš
předseda RSRJ

RNDr. Tomáš Řehák
místopředseda RSRJ

JUDr. Adam Borgula
člen RSRJ

Ing. Jan Stejskal, PhD.
člen RSRJ

Mgr. Petr Pavlok
člen RSRJ